RANTASALMI

Kestävä luonnostaan

Koulukuljetusopas

Turvallinen ja sujuva koulumatka Rantasalmella

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta
Hyväksytty xx.xx.2026
Voimassa 1.1.2027 alkaen

Sisällysluettelo

Johdanto 1

1. Koulukuljetusten myöntämisperusteet 1

1.1 Yleiset periaatteet 1
1.2 Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen 1
1.3 Koulukuljetusten järjestäminen 1
1.4 Koulukuljetuksen käyttöoikeus 2
1.5 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset 2
1.6 Terveydenhuoltoon liittyvät matkat 2
1.7 Koulukuljetuspäätökset ja muutoksenhaku 3

2. Koulukuljetukseen oikeuttava matka 3

2.1 Koulumatkan pituus 3
2.2 Omavastuumatka ja kuljetuksen noutopaikka 4
2.3 Oppilaskohtaiset tarpeet koulukuljetuksissa 4
2.4 Tilapäinen koulukuljetus 4
2.5 Huoltajalle maksettava kuljetusavustus 5
2.6 Koulumatkan mittaaminen 5
2.7 Koulukuljetusten odotusajat 5
2.8 Koulumatkan vaarallisuus 5
2.9 Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus 6

3. Lukiolaisten koulukuljetukset 7

3.1 Rantasalmen kunnan järjestämät koulukuljetukset 7
3.2 Kelan koulumatkatuki 7

4. Yhteistyötahojen tehtävät ja ohjeet 8

4.1 Kuljettajan tehtävät 8
4.2 Huoltajan tehtävät 8
4.3 Oppilaan tehtävät 9
4.4 Koulun tehtävät 10
4.5 Koulutuksen järjestäjän tehtävät 10

5. Koulumatkat linja-autolla 11

5.1 Matkakortin unohtuminen tai toimintahäiriö 11
5.2 Matkakortin katoaminen tai vahingoittuminen 12

6. Poikkeustilanteet 12

6.1 Onnettomuudet 12
6.2 Linja-auto tai taksi ei saavu noutopaikalle 13
6.3 Poikkeukselliset sääolosuhteet ja kovat pakkaset 13
6.4 Vahinko- ja ilkivaltatilanteet 14
6.5 Yksityisteiden kunto 14
6.6 Kuljetusten laatuun liittyvät kysymykset ja palaute 14

7. Liikenneturvallisuus 15

8. Maksusitoumuksella kulkeminen 15
9. Alkolukko 16
10. Yhteystietoja 16
11. Koulukuljetuksiin liittyvä lainsäädäntö 17

Johdanto

Rantasalmen kunnan koulukuljetusoppaan tarkoituksena on edistää turvallisia ja sujuvia koulumatkoja sekä selkeyttää koulukuljetuksiin liittyviä käytäntöjä ja vastuita.

Oppaassa esitellään hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymät koulukuljetusten myöntämisperusteet ja järjestämistä koskevat periaatteet. Lisäksi opas sisältää toimintaohjeita oppilaille, opiskelijoille, huoltajille, kuljettajille ja koulujen henkilöstölle niin päivittäisiin koulumatkoihin kuin poikkeustilanteisiinkin.

1. Koulukuljetusten myöntämisperusteet

1.1 Yleiset periaatteet

Rantasalmen kunnan koulukuljetukset järjestetään perusopetuslain (628/1998) 32 § ja hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti.

Koulukuljetusten järjestämisessä noudatetaan turvallisuuden, yhdenvertaisuuden, taloudellisuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja palvelun laadun periaatteita.

Oppilaiden oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen määräytyy perusopetuslain ja kunnan hyväksymien myöntämisperusteiden mukaisesti. Oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti, ja päätöksenteossa otetaan tarvittaessa huomioon oppilaan yksilölliset olosuhteet.

1.2 Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen

Kunta järjestää maksuttoman koulukuljetuksen tai myöntää riittävän kuljettamis- tai saattamisavustuksen oppilaalle, jonka koulumatka täyttää perusopetuslaissa tai kunnan hyväksymissä koulukuljetusperiaatteissa määritellyt edellytykset.

Kuljetusoikeus koskee lähtökohtaisesti oppilaan vakituisen asuinpaikan ja kunnan osoittaman esiopetuspaikan tai lähikoulun välisiä matkoja.

Koulukuljetusoikeus voi perustua koulumatkan pituuteen, vaarallisuuteen, vaikeuteen tai rasittavuuteen. Tarkemmat myöntämisperusteet määritellään tämän oppaan seuraavissa luvuissa.

1.3 Koulukuljetusten järjestäminen

Kunta päättää koulukuljetusten järjestämistavasta ja suunnittelee kuljetukset turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti.

Kuljetukset voidaan järjestää joukkoliikenteellä, tilauslinja-autolla, taksilla tai eri kuljetusmuotoja yhdistämällä. Esiopetuksen kuljetukset yhdistetään mahdollisuuksien mukaan perusopetuksen kuljetuksiin.

Koulukuljetus ei välttämättä kata koko kodin ja koulun välistä matkaa. Oppilas voi joutua kulkemaan osan koulumatkastaan itsenäisesti kuljetuksen noutopaikalle tai noutopaikalta kotiin. Tätä matkaa kutsutaan omavastuumatkaksi.

Omavastuumatkan pituudessa ja noutopaikan määrittelyssä noudatetaan kunnan hyväksymiä periaatteita. Lisäksi otetaan huomioon oppilaan ikä, kehitystaso, terveydentila ja koulumatkan turvallisuus.

Kuljetus voidaan järjestää kotiovelta tai kodin välittömästä läheisyydestä, jos se on oppilaan yksilöllisten olosuhteiden perusteella tarpeen. Tarve arvioidaan tapauskohtaisesti ja tarvittaessa asiantuntijalausunnon tai muun luotettavan selvityksen perusteella.

1.4 Koulukuljetuksen käyttöoikeus

Koulukuljetusta saavat käyttää vain ne oppilaat, joille on myönnetty kuljetusoikeus ja jotka kuuluvat kyseisen kuljetusreitin matkustajaluetteloon.

Koulukuljetus on tarkoitettu oppilaan koulumatkoihin. Sitä ei voi käyttää vapaa-ajan matkoihin eikä muiden henkilöiden kuljettamiseen. Esimerkiksi oppilaan kavereita ei voida ottaa koulukuljetukseen vierailumatkoja varten.

Oppilas käyttää hänelle osoitettua kuljetusreittiä sekä nouto- ja jättöpaikkaa. Huoltaja tai kuljettaja ei voi omatoimisesti muuttaa sovittuja kuljetusjärjestelyjä. Mahdollisista muutoksista sovitaan kunnan koulukuljetuksista vastaavan tahon kanssa.

1.5 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuminen ei lähtökohtaisesti oikeuta erilliseen maksuttomaan koulukuljetukseen.

Oppilas, jolla on perusopetuslain 32 § mukainen oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, voi käyttää hänelle järjestettyä koulukuljetusta myös aamu- tai iltapäivätoimintaan osallistuessaan, mikäli kuljetus sopii olemassa oleviin kuljetusjärjestelyihin.

Erillisiä kuljetuksia aamu- ja iltapäivätoiminnan alkamis- tai päättymisaikojen perusteella ei järjestetä, ellei siihen ole lainsäädännöstä johtuvaa velvoitetta.

1.6 Terveydenhuoltoon liittyvät matkat

Hammaslääkärikäynnit ja muut terveydenhuollon käynnit eivät kuulu kunnan järjestämien koulukuljetusten piiriin.

Näihin käynteihin liittyvät matkat ja mahdolliset kuljetuskorvaukset määräytyvät niitä koskevien erillisten säännösten mukaisesti.

1.7 Koulukuljetuspäätökset ja muutoksenhaku

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyy koulukuljetusten myöntämisperusteet. Yhtenäiskoulun rehtori päättää esi- ja perusopetuksen oppilaiden oikeudesta maksuttomaan koulukuljetukseen sekä perusopetuslain 32 § mukaisista erityisestä syystä myönnettävistä poikkeuksista kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Koulumatkan pituuteen perustuva kuljetusoikeus selvitetään ensisijaisesti kunnan käytettävissä olevien oppilastietojen perusteella, eikä huoltajalta edellytetä erillistä koulukuljetushakemuslomaketta. Jos kuljetustarve perustuu koulumatkan vaarallisuuteen, vaikeuteen tai rasittavuuteen taikka oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin, huoltajan tulee ilmoittaa kuljetustarpeesta koululle. Asian ratkaisemiseksi voidaan pyytää tarpeellisia lisäselvityksiä tai asiantuntijalausuntoja.

Koulukuljetusoikeudesta tehdään kirjallinen hallintopäätös, josta ilmenevät kuljetuksen myöntämisen tai epäämisen perusteet sekä mahdollinen määräaikaisuus. Päätös annetaan tiedoksi huoltajalle. Myönteisen päätöksen jälkeen kuljetuksen käytännön järjestelyistä tiedotetaan erikseen.

Koulukuljetuspäätökseen tyytymätön voi hakea muutosta päätöksen mukana toimitettavan muutoksenhakuohjeen mukaisesti. Muutoksenhakutapa, toimivaltainen viranomainen ja määräaika määräytyvät sovellettavan lainsäädännön perusteella.

Jos oppilaan olosuhteet tai kuljetustarve muuttuvat olennaisesti, koulukuljetusoikeus voidaan arvioida uudelleen. Huoltajan tulee ilmoittaa kuljetusoikeuteen vaikuttavista muutoksista viipymättä koululle.

2. Koulukuljetukseen oikeuttava matka

2.1 Koulumatkan pituus

Rantasalmen kunta järjestää maksuttoman koulukuljetuksen esi- ja perusopetuksen oppilaille, joiden yhdensuuntainen koulumatka ylittää alla olevassa taulukossa määritellyn kilometrirajan.

	esiop.	1. lk.	2. lk.	3. lk.	4. lk.	5. lk.	6. lk.	7. lk.	8. lk.	9. lk.
koulumatkan pituusraja	2 km	3 km	3 km	3 km	5 km	5 km	5 km	5 km	5 km	5 km
omavastuumatkan enimmäispituus	0,2–0,5 km	0,5–1 km	0,5–1 km	0,5–1 km	1,5 km	1,5 km	1,5 km	2 km	2 km	2 km

Koulukuljetus voidaan myöntää myös kilometrirajaa lyhyemmälle matkalle, jos koulumatka muodostuu oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaaralliseksi, vaikeaksi tai rasittavaksi. Näitä perusteita käsitellään tarkemmin seuraavissa luvuissa.

2.2 Omavastuumatka ja kuljetuksen noutopaikka

Koulukuljetukseen oikeutetun oppilaan kuljetus ei välttämättä ala kotiovelta. Oppilas voi joutua kulkemaan osan koulumatkastaan itsenäisesti kuljetuksen noutopaikalle ja vastaavasti jättöpaikalta kotiin. Tätä matkaa kutsutaan *omavastuumatkaksi*.

Omavastuumatkojen enimmäispituudet määräytyvät edellä esitetyn taulukon mukaisesti. Niitä sovelletaan myös jatkokuljetusjärjestelyihin, kuten taksi- ja bussikuljetusten välisiin siirtymiin, sekä nouto- ja jättöpaikkojen ja bussipysäkkien määrittelyyn.

Nouto- ja jättöpaikkojen määrittelyssä otetaan huomioon oppilaan ikä, kehitystaso, toimintakyky ja koulumatkan turvallisuus. Omavastuumatkaa voidaan lyhentää, jos oppilaan yksilölliset olosuhteet tai koulumatkan vaarallisuus, vaikeus tai rasittavuus sitä edellyttävät.

Kunta määrittelee kuljetusreitit sekä nouto- ja jättöpaikat siten, että kuljetukset voidaan järjestää turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti. Oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen ei lähtökohtaisesti tarkoita oikeutta kotiovelta tapahtuvaan kuljetukseen.

2.3 Oppilaskohtaiset tarpeet koulukuljetuksissa

Oppilaiden, jotka saavat oppilaskohtaisia tukitoimia (perusopetuslaki 20 c §) tai joiden opetus järjestetään vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella (perusopetuslaki 20 i §), koulukuljetusoikeus arvioidaan yksilöllisesti perusopetuslain 32 § mukaisesti.

Kuljetukset järjestetään oppilaan toimintakyky, kehitystaso ja yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Ensisijaisena tavoitteena on tavanomaisen koulukuljetuksen käyttäminen silloin, kun se on oppilaalle turvallista ja soveltuu hänen tarpeisiinsa.

2.4 Tilapäinen koulukuljetus

Oppilaalle voidaan myöntää tilapäinen koulukuljetus esimerkiksi sairauden tai tapaturman vuoksi, jos hän ei terveydentilansa takia kykene kulkemaan koulumatkaansa itsenäisesti.

Kuljetustarpeen arvioimiseksi huoltajalta pyydetään tarvittaessa lääkärintodistus tai muu luotettava asiantuntijaselvitys. Selvityksestä tulee ilmetä kuljetustarpeen peruste, arvioitu kesto ja mahdolliset kuljetuksen järjestämiseen liittyvät erityistarpeet.

Tilapäiset koulukuljetukset järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhdistämällä ne olemassa oleviin koulukuljetuksiin. Tästä voi aiheutua oppilaalle odotusaikoja.

Kuljetuksen järjestämiseen varataan pääsääntöisesti 2–3 työpäivää siitä, kun tarvittavat selvitykset ovat käytettävissä. Kiireellisissä tilanteissa kuljetus pyritään järjestämään mahdollisimman nopeasti.

2.5 Huoltajalle maksettava kuljetusavustus

Kunta voi myöntää huoltajalle korvausta oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta, jos se on oppilaan olosuhteet ja kuljetusten tarkoituksenmukainen järjestäminen huomioon ottaen perusteltua. Kuljetusavustusta voidaan myöntää esimerkiksi silloin, kun oppilaan asuinpaikka, kuljetusaikataulut tai sairaudesta, vammasta tai toimintakyvyn rajoitteesta johtuva erityinen tarve vaikeuttaa kunnan järjestämän kuljetuksen toteuttamista.

Jos kunta pystyy järjestämään oppilaalle hänen tarpeisiinsa soveltuvan koulukuljetuksen, huoltajalle ei lähtökohtaisesti makseta korvausta siitä, että hän haluaa kuljettaa oppilaan itse.

Kuljetusavustuksesta ja sen määrästä on sovittava kunnan kanssa ennen kuljetusten aloittamista. Avustuksen myöntämisestä tehdään päätös. Korvauksen määrän perusteena käytetään Kelan kulloinkin voimassa olevaa korvausperustetta.

2.6 Koulumatkan mittaaminen

Koulumatkan pituus mitataan oppilaan väestötietojärjestelmään merkitystä vakituisesta asuinpaikasta kunnan osoittamaan esiopetuspaikkaan tai kouluun. Matka mitataan lyhintä jalankulkukelpoista reittiä pitkin kodin tontin tai pihapiirin rajalta koulun alueen sisäänkäynnille. Mittaamisessa käytetään kunnan määrittelemää yhtenäistä mittausmenetelmää. Jos koulukiinteistöllä on useita sisäänkäyntejä tai kulkureittejä, mittaamisessa käytetään oppilaille tarkoitettua kulkureittiä. Vuoroasumistilanteissa koulukuljetusoikeus määräytyy voimassa olevan lainsäädännön ja kunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti.

2.7 Koulukuljetusten odotusajat

Koulukuljetusten järjestämisestä voi aiheutua oppilaalle odotusaikaa ennen koulupäivän alkua tai sen päättymisen jälkeen. Koulumatkan kokonaiskeston, johon sisältyy myös mahdollinen odotusaika, tulee pysyä perusopetuslaissa säädetyissä enimmäisajoissa. Koulu huolehtii kuljetusta odottavien oppilaiden turvallisuudesta ja valvonnasta. Odotusaikana voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää ohjattua toimintaa, kuten koulun kerhoja tai Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa.

2.8 Koulumatkan vaarallisuus

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen tai riittävään kuljettamis- tai saattamisavustukseen, jos koulumatka tai sen osa muodostuu oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaaralliseksi (perusopetuslaki 32 §).

Koulumatkan vaarallisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikä ja yksilölliset edellytykset sekä koulumatkan liikenteelliset olosuhteet.

Yleisten teiden turvallisuuden arvioinnissa hyödynnetään KOULULIITU-menetelmällä tuotettuja teiden vaarallisuusindeksejä. Arvioinnissa huomioidaan muun muassa liikennemäärät, nopeusrajoitukset, tien leveys, kevyen liikenteen väylät, tienylitykset ja näkyvyys.

Muiden teiden turvallisuutta arvioidaan tarvittaessa yhteistyössä asianomaisten viranomaisten ja asiantuntijoiden kanssa.

Valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee koulumatkasta liian vaarallista, mutta se otetaan huomioon osana turvallisuuden kokonaisarviointia.

KOULULIITU-arvioinnit ja muut asiantuntijaselvitykset toimivat päätöksenteon tukena. Koulukuljetusoikeus ratkaistaan perusopetuslain ja kunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti oppilaan yksilölliset olosuhteet huomioon ottaen.

Jos vain osa koulumatkasta arvioidaan liian vaaralliseksi, maksuton koulukuljetus tai kuljettamis- tai saattamisavustus voidaan järjestää kyseiselle osuudelle edellyttäen, että oppilas voi kulkea muun osan koulumatkasta turvallisesti.

Petoeläimistä aiheutuva vaara koulumatkalla arvioidaan tapauskohtaisesti ajantasaisten ja luotettavien tietojen perusteella. Arvioinnissa otetaan huomioon petoeläinhavaintojen luotettavuus, ajankohtaisuus ja sijainti sekä mahdollinen vaara oppilaan koulumatkalle. Tarvittaessa pyydetään asiantuntijalausunto Suomen riistakeskukselta, paikalliselta riistanhoitoyhdistykseltä tai muulta asiantuntevalta taholta. Pelkkä petoeläinhavainto alueella ei automaattisesti oikeuta maksuttomaan koulukuljetukseen, vaan kuljetustarve ratkaistaan kokonaisarvioinnin perusteella.

Petoeläimistä aiheutuvan vaaran perusteella koulukuljetus voidaan myöntää määräajaksi. Kuljetustarve arvioidaan uudelleen olosuhteiden muuttuessa.

2.9 Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus

Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen tai riittävään kuljettamis- tai saattamisavustukseen, jos koulumatka muodostuu hänen ikänsä tai muiden olosuhteidensa vuoksi liian vaikeaksi tai rasittavaksi (perusopetuslaki 32 §).

Koulumatkan vaikeutta ja rasittavuutta arvioidaan yksilöllisesti. Koulumatka voi olla liian vaikea esimerkiksi oppilaan kehitystason tai toimintakyvyn vuoksi tai liian rasittava oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Kuljetustarpeen arvioinnin tueksi pyydetään tarvittaessa lääkärin, psykologin tai muun asiantuntijan lausunto. Lausunnosta tulee ilmetä kuljetustarpeen perusteet ja arvioitu kesto sekä tarvittaessa suositus kuljetusmuodosta ja mahdollisista erityisjärjestelyistä.

Asiantuntijalausunto toimii päätöksenteon tukena, mutta ei yksin ratkaise oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen. Päätöksen tekee yhtenäiskoulun rehtori voimassa olevan lainsäädännön ja hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti.

3. Lukiolaisten koulukuljetukset

3.1 Rantasalmen kunnan järjestämät koulukuljetukset

Rantasalmen kunta järjestää lukio-opiskelijoiden koulukuljetuksia ensisijaisesti yhdistämällä ne perusopetuksen koulukuljetuksiin. Kuljetukset järjestetään perusopetuksen kanssa yhteisten aikataulujen mukaisesti. Erillisiä kuljetuksia ei järjestetä lukio-opiskelijoiden yksilöllisten lukujärjestysten tai valinnaisten opintojen, kuten musiikkiteatteri- ja studiotekniikkaopintojen, vuoksi.

Koulumatkat ovat maksuttomia yli kuuden kilometrin etäisyydellä lukiosta asuville opiskelijoille kunnan sisäisissä koulukuljetuksissa ja julkisilla linja-autovuoroilla kunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Taksikuljetukset liikennöivät kunnan ilmoittamien reittien ja aikataulujen mukaisesti. Julkista linja-autoliikennettä käyttävät opiskelijat hankkivat matkalippunsa koulun ja liikennöitsijän antamien ohjeiden mukaisesti.

Kunnan järjestämiä lukio-opiskelijoiden koulukuljetusetuja koskevat päätökset tehdään hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti. Päätösvalta määräytyy kulloinkin voimassa olevan kunnan hallintosäännön perusteella.

3.2 Kelan koulumatkatuki

Lukio-opiskelija voi saada Kelan koulumatkatukea, jos hänen yhdensuuntainen koulumatkansa on vähintään seitsemän kilometriä ja muut koulumatkatuen myöntämisedellytykset täyttyvät. Koulumatkatukea voivat saada opiskelijat, joilla on oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen.

Julkista liikennettä käyttävät opiskelijat hakevat koulumatkatukea suoraan Kelasta, ensisijaisesti OmaKela-palvelussa. Opiskelija vastaa hakemuksen tekemisestä ja tarvittavien tietojen ilmoittamisesta Kelalle. Koulumatkatuetun matkalipun voi yleensä hankkia heti hakemuksen lähettämisen jälkeen, jos OmaKelassa näkyy lipun osto-oikeus.

Rantasalmen kunnan järjestämiä koulukuljetuksia käyttävät opiskelijat ohjeistaa koulusihteeri. Koulusihteeriltä saa lomakkeen, jolla opiskelija tai hänen huoltajansa tekee varsinaisen koulumatkatukihakemuksen Kelalle. Koulumatkatuki maksetaan tällöin kuljetuksen järjestäjälle Kelan päätöksen mukaisesti.

Koulumatkatukea haetaan erikseen jokaiselle lukuvuodelle. Opiskelijan tulee ilmoittaa Kelalle koulumatkaan, matkustustapaan tai koulumatkapäivien määrään vaikuttavista muutoksista. Kunnan järjestämiä kuljetuksia käyttävän opiskelijan tulee ilmoittaa kuljetusjärjestelyihin vaikuttavista muutoksista myös koulusihteerille.

Kela ratkaisee oikeuden koulumatkatukeen ja vastaa sitä koskevasta päätöksenteosta. Lisätietoja koulumatkatuesta ja sen hakemisesta saa Kelan verkkosivuilta osoitteesta www.kela.fi/koulumatkatuki.

4. Yhteistyötahojen tehtävät ja ohjeet

Koulukuljetuksissa noudatetaan koulun järjestyssääntöjen mukaisia käyttäytymisperiaatteita sekä tässä oppaassa annettuja koulukuljetusten turvallisuus- ja toimintaohjeita. Oppilaiden tulee käyttäytyä asiallisesti, ottaa muut matkustajat huomioon ja noudattaa kuljettajan turvallisuuteen liittyviä ohjeita.

4.1 Kuljettajan tehtävät

Kuljettaja vastaa kuljetuksen turvallisesta toteuttamisesta ja huolehtii siitä, että koulukuljetus sujuu sovittujen reittien ja aikataulujen mukaisesti.
Kuljettajan tehtävänä on

- esittäytyä oppilaille lukuvuoden alkaessa ja toimia ystävällisesti, asiallisesti ja esimerkillisesti
- noudattaa liikennesääntöjä sekä ajaa turvallisesti ja olosuhteiden edellyttämällä tavalla
- noudattaa sovittuja kuljetusreittejä, aikatauluja sekä nouto- ja jättöpaikkoja
- pitää kuljetuksen aikana käytettävissään kunnan toimittamat ajantasaiset tiedot kuljetukseen oikeutetuista oppilaista ja tarkistaa tarvittaessa oppilaan kuljetusoikeus esimerkiksi matkakortin puuttuessa tai ollessa toimimaton sekä huolehtia oppilastietojen luottamuksellisesta käsittelystä.
- varmistaa, että oppilaiden autoon nouseminen ja autosta poistuminen tapahtuvat turvallisesti
- huolehtia ajoneuvon turvallisesta kuormituksesta ja siitä, että oppilaat käyttävät turvavöitä
- ylläpitää järjestystä kuljetuksen aikana ja puuttua turvallisuutta vaarantavaan käyttäytymiseen
- huolehtia, että koulupäivän aikana tarvittavat asianmukaisesti pakatut liikuntavälineet voidaan kuljettaa turvallisesti
- huomioida oppilaiden yksilölliset tarpeet ja noudattaa erikseen sovittuja avustamis- ja luovutuskäytäntöjä
- ilmoittaa kuljetuksen viivästymisestä, estymisestä tai muusta poikkeustilanteesta viipymättä liikennöitsijälle, joka vastaa tiedottamisesta kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille ja kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle sovitun käytännön mukaisesti.
- käsitellä oppilaiden henkilötietoja luottamuksellisesti ja vain kuljetustehtävän edellyttämässä laajuudessa.

Kuljettaja ei voi muuttaa kuljetusreittiä, aikataulua tai nouto- ja jättöpaikkaa huoltajan pyynnöstä ilman kunnan hyväksyntää.

Kuljettaja huolehtii kuljetusten peruuntumista koskevien ilmoitusten vastaanottamisesta ja vahvistamisesta liikennöitsijän kanssa sovitun käytännön mukaisesti.

4.2 Huoltajan tehtävät

Huoltaja vastaa oppilaan ohjaamisesta turvalliseen koulumatkakäyttäytymiseen ja huolehtii siitä, että oppilas tuntee oman koulumatkansa sekä kuljetuksen käytännöt.

Huoltajan tehtävänä on

- huolehtia, että oppilas on sovitulla noutopaikalla riittävän ajoissa
- varmistaa, että oppilas on pukeutunut sääolosuhteiden mukaisesti ja käyttää pimeällä heijastinta

- opastaa oppilasta turvalliseen liikkumiseen kodin ja kuljetuksen noutopaikan välillä
- harjoitella tarvittaessa oppilaan kanssa linja-autolla kulkemista ja tutustua kuljetusaikatauluihin
- ohjata oppilasta käyttäytymään asiallisesti kuljetuksessa ja noudattamaan kuljettajan ohjeita
- huolehtia, että kuljetukseen otettavat liikuntavälineet ja muut tavarat on pakattu turvallisesti
- ilmoittaa kuljetukseen vaikuttavista poissaoloista ja muutoksista annettujen ohjeiden mukaisesti
- ilmoittaa koululle sellaisista oppilaan yksilöllisistä tarpeista, jotka on välttämätöntä huomioida kuljetuksen turvallisessa järjestämisessä. Koulu huolehtii siitä, että kuljetuksen toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot välitetään kuljettajalle tietosuojasäännösten mukaisesti.
- palauttaa koulun käyttöön antamat matkakortit ja muut kuljetukseen liittyvät välineet annettujen ohjeiden mukaisesti.

Jos oppilas ei tarvitse hänelle varattua kuljetusta, huoltajan tulee ilmoittaa siitä mahdollisimman ajoissa suoraan liikennöitsijälle annettujen ohjeiden mukaisesti. Huoltajan tulee huolehtia sekä aamu- että iltapäiväkuljetuksen peruuttamisesta.

Toistuvat peruuttamatta jättämiset selvitetään huoltajan kanssa, sillä tarpeettomat kuljetukset aiheuttavat kunnalle ylimääräisiä kustannuksia.

Huoltaja ei voi itse tilata kunnan kustantamaa koulukuljetusta eikä sopia kuljettajan kanssa kuljetusreittien, aikataulujen tai nouto- ja jättöpaikkojen muutoksista. Muutostarpeista tulee olla yhteydessä kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilöön.

4.3 Oppilaan tehtävät

Oppilas osallistuu omalta osaltaan koulumatkan turvallisuuden varmistamiseen noudattamalla liikennesääntöjä, kuljettajan ohjeita ja yhteisesti sovittuja toimintatapoja.

Oppilaan tehtävänä on

- saapua sovitulle noutopaikalle ajoissa
- odottaa kuljetusta rauhallisesti ja turvallisessa paikassa
- käyttää pimeällä heijastinta ja noudattaa liikennesääntöjä
- antaa linja-autolle tarvittaessa selkeä pysähtymismerkki
- nousta ajoneuvoon rauhallisesti ja siirtyä viivyttelemättä omalle paikalleen
- kiinnittää turvavyö ja pitää se kiinnitettynä koko matkan ajan
- käyttäytyä kohteliaasti, ottaa muut matkustajat huomioon ja noudattaa kuljettajan ohjeita
- käyttää puhelinta ja muita laitteita siten, ettei niiden käyttö häiritse muita tai vaaranna turvallisuutta
- ilmoittaa kuljettajalle kuljetuksen aikana havaitsemistaan ongelmista
- poistua ajoneuvosta rauhallisesti ja varmistaa turvallinen tienylitys
- huolehtia henkilökohtaisesta matkakortistaan ja käyttää sitä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Oppilas ei saa häiritä kuljettajaa ajon aikana eikä toiminnallaan vaarantaa omaa tai muiden matkustajien turvallisuutta.

4.4 Koulun tehtävät

Koulu vastaa koulukuljetuksiin liittyvästä tiedottamisesta, oppilaiden ohjaamisesta ja kuljetusten odotusaikaisen turvallisuuden järjestämisestä.

Koulun tehtävänä on

- tiedottaa oppilaille ja huoltajille koulupäivien alkamis- ja päättymisajoista sekä kuljetusjärjestelyistä
- käsitellä koulukuljetusten turvallisuusohjeet oppilaiden kanssa lukuvuosittain
- huolehtia kuljetusta odottavien oppilaiden valvonnasta
- ohjata oppilaita turvalliseen käyttäytymiseen koulun alueella ja kuljetusten nouto- ja jättöpaikoilla
- välittää kuljetusten järjestämiseen vaikuttavat tiedot kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle
- tehdä yhteistyötä huoltajien, kuljettajien ja liikennöitsijöiden kanssa ongelma- ja poikkeustilanteissa
- huolehtia koulupäivän aikana tarvittavasta oppilaiden ohjaamisesta ja tiedottamisesta, jos kuljetusjärjestely muuttuu.
- antaa tarvittaessa koulukohtaisia, tätä opasta täydentäviä ohjeita.

Koulun ja kodin välisessä tiedottamisessa käytetään ensisijaisesti Wilmaa sekä muita erikseen ilmoitettuja viestintäkanavia.

4.5 Koulutuksen järjestäjän tehtävät

Rantasalmen kunta vastaa koulukuljetusten järjestämisestä voimassa olevan lainsäädännön ja hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti.

Yhtenäiskoulun rehtori päättää esi- ja perusopetuksen oppilaiden oikeudesta maksuttomaan koulukuljetukseen sekä perusopetuslain 32 § mukaisista erityisestä syystä myönnettävistä poikkeuksista. Yhtenäiskoulun rehtori päättää myös esi- ja perusopetuksen maksusitoumukseen perustuvista oppilaskuljetuksista. Lukion rehtori päättää lukio-opiskelijoiden maksusitoumukseen perustuvista kuljetuksista.

Koulumatkan pituuteen perustuva kuljetusoikeus selvitetään ensisijaisesti kunnan käytettävissä olevien oppilastietojen perusteella ilman erillistä hakemuslomaketta. Yksilöllistä harkintaa edellyttävissä tilanteissa kuljetustarve selvitetään huoltajan ilmoituksen ja tarvittavien lisäselvitysten perusteella.

Kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilö vastaa kuljetusten käytännön suunnittelusta ja yhteensovittamisesta yhteistyössä koulujen ja liikennöitsijöiden kanssa. Yhteyshenkilö ylläpitää kuljetusoppilaiden luetteloita sekä suunnittelee kuljetustavat, reitit ja nouto- ja jättöpaikat.

Kuljetusten suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden kuljetusoikeudet ja yksilölliset tarpeet, kuljetusten turvallisuus, koulupäivien aikataulut, ajoneuvojen kapasiteetti, mahdolliset jatkokuljetukset sekä koulumatkojen lakisääteiset enimmäiskestot.

Samalla alueella tai saman reitin varrella asuvien oppilaiden kuljetuksia yhdistellään mahdollisuuksien mukaan. Kuljetusreitit sekä nouto- ja jättöpaikat määritellään turvallisuus, tarkoituksenmukaisuus ja taloudellisuus huomioon ottaen.

Kunta huolehtii siitä, että koulukuljetuksia hoitavilla liikennöitsijöillä ja kuljettajilla on käytettävissään ajantasaiset, kuljetusten toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot kuljetukseen oikeutetuista oppilaista. Tämä koskee myös linja-autokuljetuksia, joissa kuljetusoikeuden tarkistamiseen voidaan käyttää sovittua luotettavaa menettelyä esimerkiksi matkakortin unohtuessa tai sen toimintahäiriön yhteydessä.

Oppilastiedot toimitetaan tietoturvallisesti, ja niiden käsittely rajataan koulukuljetusten järjestämisen ja turvallisen toteuttamisen kannalta välttämättömään. Kunta huolehtii yhteistyössä koulujen ja liikennöitsijöiden kanssa tietojen ajantasaisuudesta.

Kunta sopii liikennöitsijöiden kanssa poikkeustilanteiden tiedottamiskäytännöistä. Liikennöitsijä vastaa kuljetuksen viivästymisestä, estymisestä tai muusta äkillisestä muutoksesta tiedottamisesta suoraan kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille sovitun käytännön mukaisesti. Tiedottaminen ei saa olla riippuvaista koulun tai kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilön työajan alkamisesta.

Kunta seuraa kuljetusten toimivuutta, turvallisuutta ja laatua sekä käsittelee koulukuljetuksista saadut palautteet yhteistyössä koulujen ja liikennöitsijöiden kanssa.

5. Koulumatkat linja-autolla

Julkisissa linja-autokuljetuksissa käytetään henkilökohtaisia Matkahuollon matkakortteja. Koulumatkakortteja käytetään muun muassa Savonlinna–Rantasalmi–Varkaus-reitin vakiovuoroilla.

Koulukuljetukseen oikeutetut oppilaat saavat tarvittavan matkakortin koululta. Oppilas säilyttää matkakortin huolellisesti myös kesäloman ajan. Koulu huolehtii korttien lataamisesta tai käyttöoikeuksien päivittämisestä ennen uuden lukuvuoden alkua kulloinkin käytössä olevan lippujärjestelmän mukaisesti.

Matkakortti on henkilökohtainen ja tarkoitettu vain oppilaan omiin koulumatkoihin. Kortti tulee pitää mukana koulumatkoilla ja esittää tai leimata linja-autoon noustessa liikennöitsijän ohjeiden mukaisesti.

Matkakortti on voimassa lukuvuoden koulupäivinä ja oikeuttaa kahteen koulumatkaan päivässä. Korttia ei voi käyttää koulun loma-aikoina.

5.1 Matkakortin unohtuminen tai toimintahäiriö

Jos matkakortti on unohtunut kotiin tai ei toimi, oppilaan tulee ilmoittaa asiasta kuljettajalle linja-autoon noustessaan. Koulukuljetukseen oikeutettua oppilasta ei jätetä kuljetuksesta puuttuvan tai toimimattoman matkakortin vuoksi.

Kuljettaja tarkistaa tarvittaessa oppilaan kuljetusoikeuden käytettävissään olevista tiedoista tai muulla kunnan ja liikennöitsijän sopimalla tavalla.

Oppilaan tai huoltajan tulee ilmoittaa toimimattomasta matkakortista mahdollisimman pian koulun kansliaan, joka huolehtii kortin tarkistamisesta tai vaihtamisesta.

Jos matkakortti unohtuu toistuvasti, koulu ottaa yhteyttä huoltajaan ja sopii tarvittavista toimenpiteistä.

5.2 Matkakortin katoaminen tai vahingoittuminen

Jos matkakortti katoaa tai vahingoittuu, oppilaan tai huoltajan tulee ilmoittaa asiasta viipymättä koulun kansliaan. Kadonnut kortti poistetaan mahdollisuuksien mukaan käytöstä, ja oppilaalle järjestetään uusi kortti.

Kadonneen matkakortin uusimisesta peritään 10 euron omavastuu. Kortin tavanomaisesta käytöstä johtuvasta kulumisesta tai teknisestä viasta ei peritä maksua.

Oppilas säilyttää matkakortin lukuvuodesta toiseen. Kortti palautetaan koululle, kun koulukuljetusoikeus päättyy esimerkiksi koulun vaihtumisen, muuton tai perusopetuksen päättymisen vuoksi.

6. Poikkeustilanteet

Koulukuljetuksissa voi esiintyä poikkeustilanteita esimerkiksi sääolosuhteiden, liikenneonnettomuuksien, ajoneuvon rikkoutumisen tai muiden ennakoimattomien tapahtumien vuoksi. Poikkeustilanteissa ensisijaisena tavoitteena on oppilaiden ja opiskelijoiden turvallisuuden varmistaminen.

Kuljettajat, liikennöitsijät, koulut ja kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilö huolehtivat tilanteen edellyttämästä yhteydenpidosta ja tarvittavista kuljetusjärjestelyistä sovitun vastuunjaon mukaisesti.

6.1 Onnettomuudet

Rantasalmen kunta on vakuuttanut esi- ja perusopetuksen oppilaat sekä lukio-opiskelijat koulussa ja koulumatkoilla tapahtuvien tapaturmien varalta. Vakuutusturva määräytyy voimassa olevien vakuutusehtojen mukaisesti.

Onnettomuustilanteessa kuljettajan ensisijaisena tehtävänä on varmistaa matkustajien turvallisuus, antaa tarvittavaa ensiapua ja hälyttää apua. Vakavassa tai kiireellistä apua vaativassa tilanteessa soitetaan hätänumeroon 112.

Kuljettaja ilmoittaa tapahtuneesta viipymättä liikennöitsijälle, joka huolehtii tiedottamisesta koululle ja kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle. Liikennöitsijä vastaa onnettomuudesta aiheutuvista kuljetusten viivästymisen, peruuntumisen ja muiden äkillisten muutoksien tiedottamisesta suoraan kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille.

Koulu vastaa onnettomuudessa mukana olleiden oppilaiden ja opiskelijoiden huoltajien henkilökohtaisesta tiedottamisesta yhteistyössä liikennöitsijän ja tarvittaessa viranomaisten kanssa. Vakavissa onnettomuuksissa tiedottaminen sovitetaan yhteen pelastustoimintaa johtavan viranomaisen kanssa.

6.2 Linja-auto tai taksi ei saavu noutopaikalle

Poikkeukselliset sääolosuhteet, liikenne-esteet tai ajoneuvon rikkoutuminen voivat aiheuttaa koulukuljetuksen viivästymisen tai estää kuljetuksen toteutumisen suunnitellusti.

Liikennöitsijä vastaa kuljetusten viivästymisen, peruuntumisen ja muiden äkillisten muutoksien tiedottamisesta suoraan kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille. Tiedottaminen tapahtuu viipymättä, kun poikkeustilanne on liikennöitsijän tiedossa, myös ennen koulun henkilöstön työajan alkamista. Ilmoituksessa kerrotaan mahdollisuuksien mukaan viivästyksen arvioitu kesto ja korvaavat järjestelyt.

Jos kuljetus ei saavu sovittuun aikaan eikä viivästymisestä ole ilmoitettu, oppilaan tulee odottaa turvallisessa paikassa enintään 15 minuuttia sovitusta noutoajasta. Oppilaan ei kuitenkaan tule jäädä odottamaan vaarallisiin tai terveydelle haitallisiin olosuhteisiin.

Jos kuljetus ei ole saapunut 15 minuutin kuluessa eikä viivästymisestä ole saatu tietoa, oppilaan tai huoltajan tulee ottaa yhteyttä liikennöitsijään. Oppilas voi palata kotiin, jos se on turvallista ja asiasta on sovittu huoltajan kanssa. Muussa tapauksessa oppilaan tulee toimia huoltajan tai koulun antamien ohjeiden mukaisesti.

Liikennöitsijä ilmoittaa poikkeustilanteesta myös kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle. Oppilaiden turvallisuutta vaarantavista tai koulun välittömiä toimenpiteitä edellyttävistä tilanteista ilmoitetaan lisäksi koulun johdolle.

Jos kuljetus estyy esimerkiksi ajoneuvon rikkoutumisen vuoksi, liikennöitsijä huolehtii korvaavan kuljetuksen järjestämisestä sopimuksen mukaisesti. Korvaavan kuljetuksen saapuminen voi kestää tavallista pidempään. Huoltajan tulee ilmoittaa koululle, jos oppilas ei pääse kouluun kuljetuksen estymisen vuoksi.

6.3 Poikkeukselliset sääolosuhteet ja kovat pakkaset

Koulukuljetukset järjestetään lähtökohtaisesti normaalisti myös pakkasella ja muissa tavanomaisissa talviolosuhteissa. Pelkkä kova pakkanen ei automaattisesti oikeuta erilliseen koulukuljetukseen. Poikkeuksellisen vaikeissa sää- tai keliolosuhteissa kuljettaja ja liikennöitsijä arvioivat, voidaanko kuljetus toteuttaa turvallisesti. Kuljetusta ei tule suorittaa olosuhteissa, joissa matkustajien tai muiden tienkäyttäjien turvallisuus vaarantuu.

Jos kuljetusta joudutaan muuttamaan, viivästyttämään tai peruuttamaan, liikennöitsijä tiedottaa asiasta viipymättä kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille. Lisäksi asiasta ilmoitetaan kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle ja tarvittaessa koulun johdolle.
Mahdolliset korvaavat kuljetusjärjestelyt arvioidaan tilanteen ja turvallisuusolosuhteiden perusteella.

6.4 Vahinko- ja ilkivaltatilanteet

Koulukuljetuksessa tulee käyttäytyä asiallisesti ja noudattaa kuljettajan ohjeita. Oppilas tai opiskelija ei saa vahingoittaa ajoneuvoa, sen varusteita tai muiden matkustajien omaisuutta.

Jos oppilas tai opiskelija aiheuttaa kuljetuksen aikana vahinkoa tahallisesti tai huolimattomuudellaan, vahingonkorvausvastuu arvioidaan vahingonkorvauslain mukaisesti. Alaikäisen korvausvastuuta arvioitaessa otetaan huomioon muun muassa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut olosuhteet.

Liikennöitsijä ilmoittaa vahinko- ja ilkivaltatilanteista koululle ja tarvittaessa kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle. Koulu selvittää tapahtunutta yhteistyössä oppilaan tai opiskelijan, huoltajan ja liikennöitsijän kanssa.

Mahdolliset vahingonkorvausasiat käsitellään erikseen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

6.5 Yksityisteiden kunto

Yksityistien kunnossapidosta vastaavat tienpitäjät ja tiekunnat yksityistielainsäädännön sekä mahdollisten sopimusten mukaisesti.

Koulukuljetusreitin tulee olla liikennöitävässä ja turvallisessa kunnossa. Erityisesti talviaikaan on huolehdittava riittävästä aurauksesta, liukkaudentorjunnasta ja ajoneuvojen turvallisista kääntymismahdollisuuksista.

Jos yksityistien kunto estää turvallisen koulukuljetuksen, kuljettaja ilmoittaa asiasta viipymättä liikennöitsijälle. Liikennöitsijä tiedottaa tilanteesta kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille ja ilmoittaa asiasta kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle.

Kuljetusreittiä tai noutopaikkaa voidaan joutua muuttamaan tilapäisesti. Muutoksista sovitaan kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilön kanssa, ja niistä tiedotetaan asianomaisille huoltajille ja opiskelijoille. Kuljetuksen toteuttaminen arvioidaan uudelleen, kun tie on saatettu turvallisesti liikennöitävään kuntoon.

6.6 Kuljetusten laatuun liittyvät kysymykset ja palaute

Koulukuljetusten turvallisuuteen, aikatauluihin, kuljettajien toimintaan tai muihin kuljetusjärjestelyihin liittyvä palaute osoitetaan kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle.

Kunta kirjaa saamansa palautteet ja selvittää tarvittavat asiat yhteistyössä koulujen ja liikennöitsijöiden kanssa. Palautteiden perusteella arvioidaan mahdolliset korjaavat toimenpiteet ja seurataan kuljetusten laatua.

Välitöntä turvallisuusriskiä koskevissa tilanteissa tulee ottaa viipymättä yhteyttä liikennöitsijään tai kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilöön. Kiireellisissä vaaratilanteissa soitetaan hätänumeroon 112.

Koulukuljetusten laatua ja turvallisuutta koskevat havainnot otetaan huomioon myös kuljetuspalvelujen kehittämisessä ja tulevien hankintojen valmistelussa.

7. Liikenneturvallisuus

Koulumatkojen turvallisuus on oppilaiden, opiskelijoiden, huoltajien, koulujen, kuljettajien ja kunnan yhteinen tavoite. Turvallinen koulumatka edellyttää liikennesääntöjen noudattamista, olosuhteiden huomioon ottamista ja vastuullista käyttäytymistä.

Rantasalmen kunta edistää koulumatkojen liikenneturvallisuutta yhteistyössä koulujen, liikennöitsijöiden ja muiden toimijoiden kanssa. Koulumatkojen turvallisuuteen liittyviä havaintoja ja kehittämistarpeita otetaan huomioon koulukuljetusten suunnittelussa.

Kouluissa käsitellään liikenneturvallisuutta vuosittain opetussuunnitelman mukaisesti. Oppilaita ohjataan turvalliseen liikkumiseen sekä jalan, polkupyörällä että koulukuljetuksissa.

Huoltajien tehtävänä on opastaa lasta turvalliseen liikennekäyttäytymiseen ja harjoitella hänen kanssaan koulumatkaa sekä tarvittaessa kulkemista kuljetuksen nouto- ja jättöpaikalle. Erityisesti koulunsa aloittavien lasten kanssa on tärkeää tutustua turvalliseen koulumatkareittiin.

Pimeällä ja hämärässä liikuttaessa tulee käyttää heijastinta tai muuta asianmukaista näkyvyyttä parantavaa varustetta. Pyöräiltäessä tulee käyttää pyöräilykypärää ja huolehtia polkupyörän asianmukaisesta varustuksesta.

Koulukuljetuksissa noudatetaan voimassa olevaa liikennelainsäädäntöä sekä tämän oppaan turvallisuus- ja toimintaohjeita. Kuljettajat vastaavat ajoneuvon turvallisesta kuljettamisesta, ja oppilaiden sekä opiskelijoiden tulee noudattaa kuljettajan antamia turvallisuusohjeita.

Koulumatkan turvallisuuteen liittyvistä puutteista ja vaaranpaikoista tulee ilmoittaa koululle tai kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilölle, jotta tarvittavia toimenpiteitä voidaan arvioida.

8. Maksusitoumuksella kulkeminen

Rantasalmen kunnassa voidaan poikkeustapauksissa myöntää maksullinen koulukuljetusmahdollisuus maksusitoumuksella oppilaalle tai opiskelijalle, jolla ei ole kyseiseen matkaan oikeutta maksuttomana koulukuljetuksena.

Maksusitoumus voidaan myöntää vain olemassa olevalle koulukuljetusreitille, mikäli kuljetuksessa on vapaata tilaa. Maksusitoumus ei oikeuta erillisen kuljetuksen järjestämiseen eikä kuljetusreitin, aikataulun tai nouto- ja jättöpaikan muuttamiseen.

Maksusitoumusta voidaan käyttää esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilas asuu vuorotellen kummankin huoltajansa luona ja tarvitsee koulukuljetusta myös toisesta osoitteesta. Kuljetus voidaan tällöin myöntää, jos kyseisestä suunnasta on jo olemassa soveltuva koulukuljetusreitti ja kuljetuksessa on tilaa.

Maksusitoumuksella ei voida lyhentää tai poistaa koulukuljetusperiaatteiden mukaisia omavastuumatkoja. Maksusitoumusta haetaan kirjallisesti kunnalta. Maksusitoumukseen perustuvasta oppilaskuljetuksesta päättää esi- ja perusopetuksen osalta yhtenäiskoulun rehtori ja lukio-opiskelijoiden osalta lukion rehtori kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Kuljetuksen käyttö voidaan aloittaa vasta myönteisen päätöksen ja käytännön kuljetusjärjestelyjen vahvistamisen jälkeen.

Maksusitoumuksen hinta määräytyy hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan vahvistaman taksan mukaisesti. Lisätietoja maksusitoumuskäytännöstä, hakemisesta ja ajantasaisista hinnoista saa kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilöltä.

9. Alkolukko

Rantasalmen kunnan tilaamissa koulukuljetuksissa käytetään alkolukolla varustettuja ajoneuvoja alkolukkolain (730/2016) mukaisesti. Vaatimus koskee esi- ja perusopetuksen oppilaiden sekä lukio-opiskelijoiden tilausliikenteenä järjestettäviä koulukuljetuksia.

Kuljetuksesta vastaava liikennöitsijä huolehtii alkolukon asentamisesta ja toimintakunnosta.
Ajoneuvon rikkoutumisen tai muun vastaavan syyn vuoksi liikennöitsijä voi käyttää tilapäisesti alkolukotonta ajoneuvoa enintään viiden arkipäivän ajan. Tällaisesta järjestelystä on ilmoitettava viipymättä kunnalle.

Jos liikennöitsijä ei pysty järjestämään kuljetusta, kunta voi laissa säädetyin edellytyksin käyttää tilapäisesti alkolukotonta ajoneuvoa enintään kolmen arkipäivän ajan, mikäli sopivaa alkolukolla varustettua ajoneuvoa ei ole käytettävissä.

Alkolukon käytöstä ja poikkeustilanteista säädetään tarkemmin alkolukkolain 10 ja 11 §:ssä.

10. Yhteystietoja

Koulukuljetuksiin liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä kouluun tai kunnan koulukuljetusten yhteyshenkilöön. Yhteydenotot ohjataan asian luonteen mukaan oikealle henkilölle.

Koulukuljetusten yhteyshenkilö
Kuljetusten käytännön järjestelyt, kuljetusreitit, aikataulut, nouto- ja jättöpaikat sekä kuljetuksia koskeva palaute.

Rantasalmen kunta, hyvinvoinnin ja sivistyksen toimiala
Eliel Saarisen tie 2, 58900 Rantasalmi
Puhelin: 040 161 5016

Rantasalmen yhtenäiskoulu
Koulutie 6, 58900 Rantasalmi

- Rehtori, puh. 040 161 5050
  Esi- ja perusopetuksen koulukuljetusoikeutta sekä maksusitoumuksia koskevat päätökset.
- Koulun toimistosihteeri, puh. 040 161 5019
  Koulukuljetuksiin liittyvät käytännön kouluasiat ja matkakortit.

Rantasalmen lukio
Koulutie 4, 58900 Rantasalmi

- Lukion rehtori ja sivistysjohtaja, puh. 040 560 8121
  Lukio-opiskelijoiden koulukuljetuksiin ja maksusitoumuksiin liittyvät asiat.
- Koulun toimistosihteeri, puh. 040 161 5019
  Koulukuljetuksiin liittyvät käytännön kouluasiat, matkakortit ja Kelan koulumatkatukeen liittyvä neuvonta

Ajantasaiset liikennöitsijöiden yhteystiedot sekä kuljetusten viivästymisiä, peruuntumisia ja muita poikkeustilanteita koskevat yhteydenotto- ja tiedottamisohjeet löytyvät Rantasalmen kunnan verkkosivuilta: www.rantasalmi.fi/koulukuljetukset

Kuljetuksia koskevat äkilliset muutokset
Kuljetuksen viivästymisestä, peruuntumisesta tai muusta äkillisestä muutoksesta tiedottaa liikennöitsijä suoraan kuljetusta käyttäville oppilaille ja opiskelijoille sekä alaikäisten huoltajille sovitun käytännön mukaisesti.

Oppilaan poissaolosta ja kuljetustarpeen peruuntumisesta ilmoitetaan suoraan liikennöitsijälle annettujen ohjeiden mukaisesti.

Hätätilanteessa soitetaan yleiseen hätänumeroon 112.

11. Koulukuljetuksiin liittyvä lainsäädäntö

Koulukuljetusten järjestämistä, oppilaiden oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen sekä kuljetusten turvallisuutta säädellään useissa laeissa. Rantasalmen kunnan koulukuljetusperiaatteet täydentävät lainsäädäntöä, mutta eivät rajoita oppilaalle lain perusteella kuuluvia oikeuksia.

Keskeiset koulukuljetuksiin liittyvät säädökset ovat seuraavat:

Perusopetuslaki (628/1998), erityisesti 32 § – Koulumatkat

Perusopetuslaissa säädetään esi- ja perusopetuksen oppilaiden oikeudesta maksuttomaan koulukuljetukseen tai kuljettamista tai saattamista varten myönnettävään riittävään avustukseen. Oikeus maksuttomaan kuljetukseen voi perustua koulumatkan pituuteen tai siihen, että koulumatka muodostuu oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Laissa säädetään myös koulumatkan ja odotusaikojen yhteenlasketusta enimmäiskestosta sekä kuljetusta odottavan oppilaan mahdollisuudesta ohjattuun toimintaan.

Ajantasainen säädös: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1998/628

Koulumatkatukilaki (48/1997)
Koulumatkatukilaissa säädetään muun muassa lukio-opiskelijoiden koulumatkatuesta, sen myöntämisedellytyksistä ja maksamisesta.

Koulumatkatuen myöntämisestä päättää Kansaneläkelaitos (Kela). Kunnan mahdollisesti järjestämät harkinnanvaraiset lukio-opiskelijoiden kuljetukset ovat erillinen järjestely.

Ajantasainen säädös: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1997/48

Tieliikennelaki (729/2018)
Tieliikennelaissa säädetään liikennesäännöistä sekä ajoneuvojen ja matkustajien turvallisuuteen liittyvistä vaatimuksista.

Koulukuljetusten kannalta keskeisiä ovat muun muassa turvavöiden ja lasten turvalaitteiden käyttöä, matkustajamääriä sekä koulu- ja päivähoitokuljetusten ajoneuvojen merkitsemistä koskevat säännökset.

Ajantasainen säädös: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/729

Alkolukkolaki (730/2016), erityisesti 10 ja 11 §
Alkolukkolaissa säädetään alkolukolla varustettujen ajoneuvojen käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa sekä niihin liittyvistä tilapäisistä poikkeuksista.

Ajantasainen säädös: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2016/730

Hallintolaki (434/2003)
Hallintolaissa säädetään hallintoasioiden käsittelystä, asian selvittämisestä, päätösten perustelemisesta ja tiedoksiannosta.

Säännöksiä sovelletaan koulukuljetuksia koskevien hallintoasioiden käsittelyyn. Päätösten muutoksenhaussa noudatetaan lisäksi asiaa koskevaa erityislainsäädäntöä.

Ajantasainen säädös: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2003/434

Rantasalmen kunnan hallintosääntö ja koulukuljetusperiaatteet
Kunnan hallintosäännössä määrätään koulukuljetuksiin liittyvästä päätösvallasta. Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyy koulukuljetusten myöntämisperusteet.

Tässä oppaassa kuvataan Rantasalmen kunnan koulukuljetusten järjestämisperiaatteet ja käytännön toimintaohjeet.

Kunnan hallintosääntö ja muut päätöksentekoa ohjaavat asiakirjat ovat saatavilla kunnan verkkosivuilta osoitteesta www.rantasalmi.fi.

Lainsäädännön ajantasaisuus
Tässä oppaassa esitetyt säädösviittaukset ovat ohjeellisia. Mahdollisissa ristiriitatilanteissa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Ajantasaiset säädökset ovat luettavissa Finlex-palvelussa osoitteessa www.finlex.fi.

RANTA SALMI

Eliel Saarisen tie 2 | 58900 Rantasalmi
rantasalmen.kunta@rantasalmi.fi

rantasalmi.fi